

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
ЗАШТИТНИК ГРАЂАНА
16-3028/11
Београд

Заштитник грађана
Zaštitnik građana

дел.бр. 24882 датум 5.12.2011.

Pedo fundo djenosko 138. paragrafi 1. Ačimosko Republika Srbiako („Sl. glasnik RS“, gn. 98/06), jase djeno 1. par. 2, djeno 31. par. 2. thaj djeno 32. Paragraf 1. Kanuni vaš Uluvutno dizutnengo („Sl. glasnik RS“, br. 79/05 i 54/07), ani procedura zorakharipe kanunipasko thaj čačipasko bukjako Ministribasko vaš manušikane thaj minoritetjenge hakaja, raštraki direkcia thaj lokalno korkoro direkcia, Ministribaski djivdipasko maškaripe, rudaripe thaj thanesko planiripe, Komesarijatesko vaš tradime manuša Republika Srbiako, Dizako Beograd thaj Dizake komunengo Novi Beograd, a pedo fundo faktjengo save kedisale kotar procedura pi piri iniciativa thaj sikavipe bithagarutna organizaciako Praxis, Uluvutno dizutnengo

Z O R A K H A R E L A

Raštra prekal pere orgajna, a pedo fundo klidutnipe Thagarutna RS, opipe strategiake dokumentjenge, nacionalno thaj maškarthemutne standardjenge, vaš lačharipe bešipasko ekonomiake objekti, lela presia te tradel romane familie ani mahala dr Ivan Ribar ano Bloki 72 ano Novi Beogradi.

Kompetentno orgajna raštrake direkciake – Ministribe vaš manušikane thaj minoritetjenge hakaja, raštraki direkcia thaj lokalno korkoro direkcia, Ministribe djivdipasko maškaripe, rudaripe thaj thanesko planiripe, Komesarijati vaš tradime manušengo Republika Srbiako thaj orgajna lokalno korkorodirekciake Diz Beogradi thaj Dizaki komuna Novi Beograd, opipe resjenge thaj anglodikhlardutne napjenge kotar Strategia vaš anglunisaripe pašljoipasko Romengo ani Republika Srbia thaj Akciono planesko vaš olesko realizuipe savo angja Thagarutni Republika Srbiaki, Fundone principja thaj direkcie vaš ikljovipe kotar khera thaj dislokacia savo sito fundime pedo barjaripe savo kergja Specialno reporteri KN vaš adekvatno bešipe ano khera thaj principjenge lači direkcia, nane ano čačikano vakhti lele manglutne napja kotar pere kompetencie, vaš e dislokacia romane familiengo kotar mahala dr Ivan Ribar ano Bloki 72 ano Novi Beograd kerdilo uzo pačavipe fundone manušikane hakaja, pedo barikane čhane, uzo arakhibe jekhvaktuno jase savakhtuno bešipe thaj reslipe hakaj pedo adekvatno bešipa ano khera.

I

Diz Beogradi, Dizaki komuna Novi Beogradi thaj Ministribe djivdipasko maškaripe, rudaripe thaj thanesko planiripe, nane ano čačikano vakhti lele napja te aktivipe vaš e dislokacia kotar biformalno romano bešipasko than kotar mahala dr Ivan Ribar ano Bloki 72 ano Novi Beogradi legarde ano rami e Akciono planea vaš realizuipe Strategiako vaš anglunisaripe pašloipe Romengo thaj olake Propozaljenca phande e deložacia (punkti 2.4.5).

II

Komesariati vaš tradime manuŝengo Republika Srbiako ini uzo djandipe kaj ano biformalno beŝipasko than ano Bloki 72, ano Novi Beogradi djivdinela baro gendo familiengo tradime kotar Kosovo thaj Metohia, save siton tali presia evikciaki, nane lelilo adekvatno napja vaŝ, ano reso agorisipe olengo statusesko thaj problemja sar tradime manuŝa kotar Kosovo thaj Metohia, reselape adekvatno beŝipe ano khera.

III

Ministribe djividipasko maŝkaripe, rudaripe thaj thanesko planiripe, kergja mukhlipe ani buti soske ini uzo odova so, sar bahamutno projektesko pedo fundo savo Thagarutni Republika Srbiaki angja Klidutnipe kotar laĉharipe beŝipasko ekonomikano objektesko ani lokacia pedi savi arakhelape biformalno beŝipasko than ani mahala dr Ivan Ribar ano Bloki 72 ano Novi Beogradi, sinole djandipe thaj informacie pedo fundo save ŝaj deloĝacia familiengo kotar beŝipaskothan ŝaj te lelpe ano ĉaĉikano vakhti, na lela nisavo aktivipe. Uzo odova, Ministribe djividipasko maŝkaripe, rudaripe thaj thanesko planiripe nane ano rami e Akciono planea Thagarutna RS vaŝ realizuipе Strategia vaŝ anglunisaripe paŝloipe Romengo lela napja ano reso te kernenpe anglokiŝlunipe vaŝ avutne deloĝacia thaj zorakharipe beŝipaske manglipe Romengo vaŝ te cidenpe kotar biformalno beŝipaske thana save naŝti te astarenpe e procesea laĉharipasko thaj anglunisaripasko thaj planiripe olengo savakhtuno beŝipe ano khera.

IV

Diz Beogradi thaj Dizaki komuna Novi Beograd nane ano rami e Kanunea vaŝ lokalno korkorodirekcia, Statutea dizako Beograd thaj Statutea Dizako komunako Novi Beograd lele napja vaŝ te resenpe uluvipe manuŝikane thaj minoritetjenge hakaja dizutnengo ano biformalno beŝipasko than ano Bloki 72 ano Novi Beogradi ani situacia olengi evikcia thaj te ĉinavol phagipe hakaja dizutnengo.

V

Ministarstribе vaŝ manuŝikane thaj minoritetjenge hakaja, raŝtraki direkcia thaj lokalno korkorodirekcia nane ano ĉaĉikano vakhti kergja ano rami pere kompetencienca vaŝ te resolpe kaj deloĝacia dizutnengi kotar mahala dr Ivan Ribar ano Bloki 72 ano Novi Beogradi legarelape ano olengo majŝukar interesi thaj pedo fundo ŝuže, poangle formirime procedure thaj monitoring.

Keripe kompetentno orgajnengo ani situacia deloĝacia romane familiengo kotar mahala dr Ivan Ribar ano Bloki 72 ano Novi Beogradi jekh sito kotar but indikatorja sar institucionalno bihaljovipe resengo thaj ilo napjengo vaŝ anglunisaripe paŝloipe Romengo adjahar ini na kobar manglape angažuipe raŝtrake orgajnengo thaj orgajnengo lokalno korkorodirekciako vaŝ sar problemja stepensta po stepeni agorisinenape thaj paŝljoipe Romengo te anglunisarolpe.

Vaŝ cidipe zorakharde minusja ani buti thaj uluvipe thaj anglunisaripe manuŝikane thaj minoritetjenge tromalipe thaj hakaja, Uluvutno dizutnengo dela

PROPOZALO

Vaŝ humani deloĝacia romane familiengo kotar lokacie ani mahaka dr Ivan Ribar ano Bloki 72 ano Novi Beogradi, kompetentno ministribja, Komesariati vaš tradime manuŝengo Republika Srbiako, Diz Beogradi thaj Dizaki komuna Novi Beogradi, ani linia e Fundone principjenca thaj direkciencia

vaš ikalipe kotar khera thaj deložacia formirimi pedo barjaripe savo kergja Specialno reporteri kana vaš adekvatno bešipe ano khera, Strategia vaš anglunisaripe pašloipe Romengo Thagarutna Republika Srbiaki, Akciono planeski vaš bešipaske ano khera Romengo, kanuneca thaj lačhardime standardjenca ka lenpe manglutne thaj ulavde napja vaš te resolpe adekvatno jekhvaktuno jase savakhtuno bešipe ano khera akale dizutnenge:

I

Diz Beogradi thaj Dizaki komuna Novi Beograd ano maškaripe e Ministriba djivdipasko maškaripe, rudaripe thaj thanesko planiripe ka arakhol te tradenpe thaj te bešen dizutne bešipaske thaneske, save siolen savakhtuno jase jekhvaktuno registraciako bešipe ano Beogradi, a dizutnenge savengo bešipe nane ani teritoria diz Begradeski ka arakholpe ano maškaripe e lokalno korkorodirekcija pedi saveski teritoria siolen savakhtuno bešipe ini olengi podur integracia.

II

Komesariati vaš tradime Republika Srbiako ka arakhol thaj ka dol dizutnenge save siton interno tradime kotar Kosovo thaj Metohia kherutno bešipe thaj ažitipe ano agorisipe kherutnipasko pučipe pedo jekha-jekh čhane sar kerdilo kana reslilo jekh vakhtuno bešipe jase savakhtuno agorisipe pučipe bešipasko ano khera ko aver interno tradime manuša kotar Kosovo thaj Metohia thaj ano maškaripe e lokalno korkorodirekcienca te delpe olenge sa savo manglape ažitipe ano procesi olengo integraciako, po ulavdipe te legarolpe logari kotar empirie lači praksa savi lelili tana kerdilo tradipe dizutnengo interno našutne kotar Kosovo thaj Metohia kotar biformalno bešipasko than tali purt „Gazela“.

III

Diz Beogradi thaj Dizaki komuna Novi Beograd, ani linia e kanunea thaj statutea zorakharde kompetenciengo, ka len sa manglutne napja vaš te resolpe uluvipe manušikane thaj minoritetjenge hakaja dizutnenge ano biformalno bešipasko than ano Bloki 72 ano Novi Beogradi kana ka kerolpe tradipe thaj te čhinolpe phagipe hakaja dizutnengo.

IV

Ministarstibe djivdipasko maškaripe, rudaripe thaj thanesko planiripe, vaš te kerenpe anglokišlutne vaš avutno tradipe biformalno thaj bihigienake bešipaske thana ka lol akala napja:

- pharuvipe thaj djipherdipe kherutnenge thaj pašutne kanunenge thaj olengi harmonizacia e Paktea kotar eknomikane, socialno thaj kulturno hakaja thaj čhivipe principi afirmativno akcia ani umal bešipe ano khera,
- zorakharipe kherutnipaske manglape Romengo thaj planiripe olengo savakhtuno dikhlaripe thaj te kerolpe olengi integracia.

V

Ministrike vaš manušikane thaj minoritetjenge hakaja, raštraki direkcija thaj lokalno korkorodirekcija:

- ka anol pratsav vaš te forminrolpe bukjaki grupa savi, uzo aver, koordinišinol buti thaj aktivipe raštrake orgajnengo thaj orgajnengo lokalno korkorodirekcije save legarena tradipe dizutnengo kotar Bloki 72 ano Novi Beogradi vaš te arakholpe kaj ov legarelape ano olengo majšukar interesi,
- ka formirinol savakhtuni bukjaki grupa vaš monitoring thaj koordinacia bukjaki raštrake orgajnengi phando e avutne tradipa biformalno romane bešipasko thanengo, legaripa logari kotar odova kaj tradipe sito fundo vaš starti procesesko amalikani integracia dizutnengi kotar akala bešipaskethana, anglodikhlarde Strategia Thagarutnako RS vaš anglunisaripe pašljoipe Romengo,

- ka lelpe te kerolpe akti savea po paše ka lačharenpe obligacie thaj čhane procedurenge kompetentno orgajnengo ani situacia pedozoralipasko tradipe biformalno bešipaskothanengo thaj Thagarutne RS ka dol bahami vaš olesko anibe.

Kompetentno ministribja, Komesariati vaš tradimengno Republika Sriaki, Diz Beogradi thaj Dizaki komuna Novi Beogradi ka informišinen e Uluvutno dizutnengo, majdur ano roki kotar 60 dive kotar dive leipe akale propozalesko, kotar procedura pedo olate thaj lelutne napja, jase kotar sebebja vaš save na kerde buti prekal propozali.

S e b e p j a:

Pedo bahami Ministribasko djivdipasko maškaripe, rudaripe thaj thanesko planiripe Thagarutni Republika Sriaki 25. Avgustea 2011. berš angja klidutnipasko lil 05 Gendo: 351-6544/2011 savea zorakharelape kaj projekati „Kupatno lačharipe kherutno ekonomiaiko objekti ani lokacia ani mahala dr Ivan Ribar ano Bloki 72 ano Novo Beogradi“, savesko investitori Indjinereski direkcia Sriaki pherela kišlunipe vaš realizacia. Lepardutne Klidutneske lilea Thagarutni dengja mandati Ministribaske djivipasko maškaripe, rudaripe thaj thanesko planiripe te informišinol investitore kotar leipe akale Projektesko.

Vaš realizuipe akale projektesko Indjinirengi direkcia Sriaki 21. oktobrea 2011. berš informišingja Dizaki komuna Novi Beograd – Resori vaš inspekciaki bukja kaj pedi lokacia ani savi anglodikhlaro lačharipe ani mahala dr Ivan Ribar, ano pobut gendja katastarske parcele arakhelape bilegalno romano bešipaskothan, thaj manglape te kerolpe tromalipe akala parcele kotar sa persone thaj šeja. Ano informišipasko lil phendilo kaj Indjinerengi direkcia Sriaki planirinela te lačharol objektja dji po agor akale beršesko, thaj vaš odova manglape Resori vaš inspekciake bukja ano vakhti te lol napja vaš te cidenpe objektja save si kotar leopardi lokacia. Kotar manglape vaš te lenpe napja kotar pere kompetencie Indjinirengi direkcia Sriaki informišingja ini pana Ministribe vaš manuškane thaj minoritetjenge hakaja, raštraki direkcia thaj lokalno korkorodirekcia, Komesariati vaš tradimengno RS, Republikako publikako juridikakoarakhutnipe, Ministripe djivdipasko maškaripe, rudaripe thaj thanesko planiripe, Republikaki direkcia vaš mangin, Ministribe androne bukjengo thaj Sekretariati vaš inspekciake bukja Diz Beogradi.

Pedo fundo djandipasko kaj pedo rodipe Indjinirengi direkcia Sriaki inspekciake orgajna Dizaki komuna Novi Beogradi inicirinde procedura cidipe montažno thaj lačharde objektja kotar akaja lokacia ano savi ano lugo vakhtesko periodi djivdinela pobut dešutne romane familie, bialternativno agorisipe olengo bešipe, sar ini pedo fundo informacie bithagarutni organizacia Praxis kotar lelutni procedura pedozoralipasko tradipe romane familiengo, Uluvutno dizutnengo ani linia pere kompetencienca lela napja kontrolake vaš pačavipe hakaja dizutnenge.

Vaš zorakharipe sa relevantno faktja Uluvutno dizutnengo iniciringja procedura kontrola kanunipaski thaj čačipaski bukjaki orgajnengi raštraka direkciaki – Ministribe vaš manuškane thaj minoritetjenge hakaja, raštraki direkcia thaj lokalno korkorodirekcia, Ministribe djividpasko maškaripe, rudaripe thaj thanesko planiripe thaj Komesariati vaš tradime Republika Sriaki, kergja kontrola pedo buti Diz Beogradi thaj Dizaki komuna Novi Beograd.

Uluvutno dizutnengo adjahar, adikhargja ini ulavde bešipe e djenutnenca Indjinirengi direkcia Sriaki, bithagarutna organizacia Praxis thaj pobut droma vizituingja romane familie pedi akaja lokacia thaj vakhargja e dizutnenca.

Vaš so sito semno urgentno leipe napjengo vaš te kerolpe prevencia thaj te čhinenpe konsekvence thaj phagipe hakaja dizutnengo vaš pedo zoralipasko tradipe, Uluvutno dizutnengo istemalkeripa pere medijatorsko mandati, 15. novembrea 2011. berš organizuingja bešipe ano savo akhargja sa relevantno raštrake orgajnen thaj institucie, djenutne civilno sektoreske thaj Khedutne naciengo.

Bešipe inicirimo e resoa te zumavinenpe kompetentno raštrake orgajna, bi adjukaripe te agorisinolpe procedura anglo Uluvutno dizutnengo lena te planirinen tradipe romane familiengo ani mahala dr Ivan Ribar ano Novi Beogradi, ani linia e maškarmutne thaj nacionalno aktjenca thaj ano majšukar interesi dizutnengo.

Ano bešipe lelilo bahami e Uluvutno dizutnengosko vaš te formirinolpe bukjaki grupa savi ka planirinol, legarol thaj ka kerol bajo kotar tradipe Romengo kotar akala diskutabilno parcele, a kaj koordinacia bukjaki akala bukjaka grupaki ka lol direktori Direkciako vaš manuškane thaj minoritetjenge hakaja Ministribasko vaš manuškane thaj minoritetjengo hakaja , raštraki direkcia thaj lokalno korkorodirekcia thaj kaj ano olaki buti musaj te akharolpe thaj te len kotar djenutne dizutnengo kotar bešipaskothan.

Numa, ini uzo sikavde faktja thaj sikavipe pedo konsekvence pedozoralipasko tradipe savo nane ani linia e maškarmutne principjenca, Strategia vaš anglunisaripe pašloipe Romengo thaj Akciono planea vaš olako realizuipe savi lela Thagarutna RS, inspekciake orgajna Dizake komunake Novi Beogradi lungarde procedura vaš cidipe montažno thaj zorale objektja thaj persone kotar phendutne parcele.

Ano maškar vakthi, keriba buti pedo rodipe thaj urgencie Uluvutno dizutnengosko, Komesariati vaš tradime Republika Srbiako thaj Ministribe vaš manuškane thaj minoritetjenge hakaja, raštraki direkcia thaj lokalnokorkoro direkcia dende poro deklarišipe.

Ministribe vaš djivdipasko maškaripe, rudaripe thaj thanesko planiripe, ini uzo kanuneski obligacia te kerol maškaripe e Uluvutno dizutnengoa thaj bičhalrdutne urgencie na dengja poro deklarišipe ko Uluvutno dizutnengo.

Ano deklarišipe Komesarijatesko vaš tradime Republika Srbiako kotar 18. novembri 2011. berš phendilo kaj bučarne Komesarijateske 4. thaj 7. novembri 2011. berš sine ano biformalno bešipaskothan ano Bloki 72 ano Novi Beogradi, kerde angluno dikhlaripe kotar situacia romane familiengo ano olesti thaj vakhardepe e legardutnenca familiake kherutnipengo te keden dokumentacia thaj te djan ko Komesariati. Ano Komesariati palo disave dive registruindepe dešofto familie. Kotar odova djene dešupondj familiengo poangle evidentirime sar interno tradime persone. Šajipe Komesarijatesko vaš tradime Republika Srbiako siton kaj interno našutne personenge kotar Kosovo thaj Metohia resela bešipe ano duj kolektivno centrja, ani Gamzigradsko Banja uzo Zaječari thaj Karadjordjevesko kher ani Kragujevaceski Rača. Kotar dešofto familie, numa jekh phengja kaj olenge o kher ano Kosovo lačhardilo, dji nijekh familia na sikavgja gatisaripe te inarolpe ano Kosovo thaj Metohia.

Ano deklarišipe Ministribasko vaš manuškane thaj minoritetjenge hakaja, raštraki direkcia thaj lokalno korkorodirekcia kotar 24. novembri 2011. berš phendilo kaj ani linia e haljovipa savo astardilo ano bešipe savo adikhardilo ano ofielno kancelarie ko Uluvutno dizutnengo, ani Direkcia vaš manuškane thaj minoritetjenge hakaja 18. novembrea 2011. berš adikhardilo bešipe e djenutnenca orgajnengo raštrake direkciako, lokalno korkorodirekciako, Nacionalno konsili romano nacionalno minoritetesko, djenutnenca bithagarutne organizaciako Praxis thaj djenutnenca dizutnengo ano bešipasko than. Ano bešipe sikavdile šajipaske agorisipe vaš te arakholpe adekvatno bešipe ano khera ini odova Komesariati vaš tradime Republika Srbiako ikalgja agorisipe vaš interno tradime personengo, diz Beogradi vaš persone save siolen savakhtuno registruipasko bešipe ani teritoria dizaki, dji dikhlardile šajipaske vaš ažutipe familienge save siolen bešipaskothan avri teritoria Beogradeski, ano gndipe te arakholpe olenge materialno suporti prekal centarja vaš socialno buti thaj te arakholpe legaripe dji olengo than. Vaš podur aktivipe phendilo kaj Direkcia vaš manuškane thaj minoritetjenge hakaja ano dive save avena ka adikharol konsultacie e dizutnenca. Ano deklarišipe adjahar phendilo ini kaj Direkcia vaš manuškane thaj

minoritetjenge hakaja, palo dendo informišipasko lil kotar e rig Indjinirengi direkcia Srbiaki, sa relevantno institucieng e sikavgja kaj manglape kana kerelape pedozoralipasko tradipe dena paćiv pedo standardja save si ano maškarthemutne instrumentja vaš anglunisaripe thaj uluvipe manuškane hakaja save e Republika Srbia rafitikuingja.

Ano maškarvakhti, Uluvutno dizutnengo lungargja e monitoringoa situaciako phando e tradipa dizutnengo. Kerdile vakheripe e dizutnenca ano bešipaskothan. Kedisale informacie kotar bithagarutne organizacie thaj kerdilo vakheripe e djenutnea kotar Kabineti dizako počekatuno Diz Beogradski. E Uluvutno dizutnengoske sikavdilo kaj diz Beograd ka tradel dešuštar familie e registruiba savakhtuno thaj jekhvakhtuno bešipaskothan ano Beogradi ano lokacie ano Mladenovac, Makiš thaj Rakovica kote već arakhenape kontejnersko bešipaskothan.

Kana zorakhardilo kerdilo mi procedura jase na kerdilo mi procedura orgajnengi direkciako aloto dji čhalavdipe hakaja dizutnengo save bešte ano biformalno romano bešipasko than ano Bloki 72 ano Novi Beogradi, Uluvutno dizutnengo majangle sinole ano dikhipe akava:

Ačhimos Republika Srbiako („Sl. glasnik RS“, gn. 98/06), uzo odova so bufljardo garantuina thaj lačharela hakaj nacionalno minoritetjengo, ano djeno 76. Paragrafi 3. Anglodikharelarela kaj Republika Srbia šaj te lol ulavde aktja thaj čhivela ulavde napja ano ekonomikano, socialno, kulturno thaj politikako djivdipe va te astarolpe **pherdo jekhjehkhipe maškar djenutne nacionalno minoritetjengo thaj dizutne save perena butipaske themeske, te sine kaj fokusirime te ciden bare biadekvatno činadipe djivdipaske save olen poulavdipe khuvena**. Lepardi djenutni Ačhimoski sitoj ini ano Kanuni vaš uluvipe hakaja thaj tromalipe nacionalno minoritetjengo ("Sl. list SRJ", gn. 11/2002, "Sl. list SCG", gn. 1/2003 - Ačhimoski deklaracia thaj "Sl. glasnik RS", gn. 72/2009 - av. kanuni), Kanuni vaš raštraki direkcia („Sl. Glasnik RS“, gn. 79/05 thaj 101/07) thaj Strategija vaš anglunisaripe pašloipe ani Republika Srbia („Sl. glasnik RS“, gn. 27/09).

Kanunea vaš uluvipe hakaja thaj tromalipe nacionalno minoritetjengo anglodikhlardilo obligacia orgajnengo thagarutnake te anen aktja thaj te len napja ano reso lačharipe pašloipe personengo save siton djene romane nacionalno minoritetesko (djeno 4. paragraf 2).

Kanunea vaš raštraki direkcia hramimi sitoj obligacia orgajnengi raštraka direkciake te keren bajo, ani linia e Ačhimoa, kanunenca thaj aver aktjenca kotar realizuипе ulavde napja vaš astarolpe pherdo jekhjehkhipe personengo jase grupa personengi save čačikane siton ano bijekhipasko pašloipe e aver dizutnenca (djeno 5a).

Ratifikacia Maškarthemutno paktesko vaš ekonomikane, socialno thaj kulturno hakaja („Sl. list SFRJ“, gn. 7/71) raštra djenutni lela obligacia kaj ka lol adekvatno napja vaš te arakholpe reslipe hakajesko sakole personake pedo djivdipasko standardi kobor manglape vaš oleske, ano odova ini kobor manglape habe, šeja thaj bešipe ano kher thaj savakhtuno lačharipe oleske kišluipe djivdipaske (djeno 11. paragrafi 1).

Ratifikacia Rameski konvencia vaš uluvipe nacionlano minoritetja ("Sl. list SRJ - Maškarthemutne kontraktja" gn. 6/98) raštra lele obligacia kaj, legaripa logari kotar ulavde kišluipe djenutnenge nacionalno minoritetjenge ka lol, kote odova manglape adekvatno napja vaš anglunisaripe pherdo thaj efektivno jekh-jekhipe maškar djenutne nacionalno minoritetjenge thaj odolengo save perena butipaske themeske, ano sa umalja ekonomikano, socialno, politikako thaj kulturako djivdipe (djeno 4. paragrafi 2).

Ratifikacia Maškarthemutno konvenciako vaš cidipe sa forme raso diskriminaciake ("Sl. list SFRJ", br. 31/67) raštra lela obligacia kaj ka lol, te sine kaj maškaripe odova rodona, ano socialno, ekonomikano, kulturno thaj aver umalja, ulavde thaj konkretno napja vaš adekvatno arakhipe

---

barjaripasko jase uluvipasko disave rasne grupengo jase individuengo save perena akale grupenge vaš te garantuinolpe talo jekha-jekh kišlunipen, pherdo reslipe hakaja manuŝesko thaj fundone tromalipe (djeno 2. paragraf 2).

Thagarutna Republika Srbiaki e resoa anglunisaripe paŝloipe Romengo thaj tiknaripe diferenciako maŝkar romani populacia thaj aver dizutnipe 2009. berŝ lela Strategia vaš anglunisaripe paŝloipe Romengo ani Republika Srbia thaj akciono plajna vaš olako realizuipe, savea kerelape fundo vaš identifikuipe thaj istemalkeripe napja afirmativno akciake ano deŝutrin umalja maŝkar save siton ini edukacia, sastipe, khuvipe pi buti thaj beŝipe ano khera.

Ani Strategia vaš anglunisaripe paŝloipe Romengo ani umal beŝipe ano khera, phenelape kaj situacia sitoj but bilači, a kaj romane beŝipaske thana karakteriŝinena juridikako bireguliŝimo statusi, nakobor manglape infrastruktura, but djene ano jekh than, tikno gendo beŝipaske kherengo, čorolikano maŝkaripe thaj baro duripe kotar fundone amalikane programja thaj servisja. Majphari kherutnipaski situacia sitoj Romengi naŝutne kotar Kosovo thaj Metohia thaj e inardutne manuŝengo (2.2).

Akciono planea ani umal beŝipe ano khera anglodikhlardile resja vaš lačharipe kišlunengo vaš beŝipe ano khera, napja thaj aktivipe, kompetentno institucie Komesarijati vaš tradimengo Republika Srbiako, Ministribe vaš manuŝikane thaj minoritetjenge hakaja, Ministribe djivdipasko maŝkaripe thaj thanesko planiripe thaj lokalno korkorodirekcije, sar legardutne napjengo thaj vakhti vaš realizuipe napjengo thaj aktivipasko.

Kana dikhenape kišlunipen vaš beŝipe ano khera, sar ulavdo reso akciono planea maŝkar aver delape ini saniripe urgentno situaciengo ano slamja thaj dislokacia slamjengi, lačharipe neve kherengo ano adekvatno lokacie thaj te djivdinolpe ano mukhlutne thaj bimanuŝenge gava ani Srbia.

Pedi obligacia raŝtraki thaj olake orgajnengi te arakhol, uluvinol thaj te čhinol phaglape manuŝikane hakajengo dizutnengo save pedozoralipasko tradinenape sikavelape ano Maŝkarthemutno pakti vaš ekonomikane, socialno thaj kulturno hakaja, sar ini ano Fundone principja thaj direkcije ikljovipaske thaj tradipaske bazirimo pedo barjaripe savo kergja Specialno raporteru KN vaš adekvatno beŝipe ano khera.

Numa, ini uzo strategiako paŝaripe thaj leipe akciono planesko vaš agorisipe problemi beŝipe ano khera Romengo, raŝtra prekal pere orgajna, ini kaj astardile resja, anglodikhlardile napja thaj aktivipe, opipe fundone maŝkarthemutne principjenge thaj direkcienge phande e pedozoralipaske tradipa thaj opipe normenge lača direkciako lela procedura pedozoralipasko tradipe romane familiengo kotar Bloki 72 ano Novi Beogradi, a kaj poangle nane kedimi gendja kotar dizutne pedozoralipaske thaj olengo statusi thaj na zorakhargja manglipe thaj ŝajipe agorisipe problemja so si.

Atoska, kompetentno orgajna, pedo fundo Klidutno lilesko Thagarutna Republika Srbiako kotar pherdipe čhinavdipengo vaš lačharipe beŝipasko ekonomikano objekti ani mahala dr Ivan Ribar ano Bloki 72 ano Novi Beogradi lela procedura tradipe romane familiengo, bi po angle lelutne aktivipe, konsultacie thaj plani olengo savakhtuno jase jekhvakhtuno beŝipasko dikhlaripe.

Ulavdo kerela bajo fakti kaj interno naŝutne Roma ani akaja lokacia arakhenape kotar 1999. berŝ, a domicilno Roma ini po angle odolesta, a kaj raŝtrake orgajna thaj lokalno korkoro direkciake nane lele poangle napja vaš te agorisinenpe olenge beŝipaske kišlunipen thaj savakhtuno jase jekhvakhtuno agorisinelape olengo kheresko beŝipasko pučipe.

Pedo fundo zorakharde faktja thaj situacia iklola kaj orgajna raštroke direkciake thaj lokalno korkorodirekciake, sar legardutne napjengo thaj aktivipasko anglodikhlaro Strategia vaš anglunisaripe pašloipe Romengo ani Republika Srbia thaj akciono planea, sar ini obligacia zorakhardi nacionalno thaj maškarmutne standardjenca, nane ano vakhti lelile napja thaj ulavde napja vaš te resolpe humano tradipe romane familiengo kotar Bloki 72 ano Novi Beogradi. Keripe kompetentno orgajnegno ano republikako thaj lokalno niveli, save ini uzo poangle djandipe kotar ekzistiripe biformalno romano bešipasko than nane lelile napja ano reso agorisipe olenge bešipaske manglipe thaj olengo tradipe, bimukhlo sito administrativno keripe thagarutnake orgajnengo.

Kana kerdilo zorakharipe mukhlape ani buti Ministribasko vaš djivdipasko maškaripe, rudaripe thaj thanesko planiripe Uluvutno dizutnengo sinole ano dikhipe ini deklarisipe ano akale Ministribe kotar 13. juni 2011. berš phando e lelutne napjenca thaj aktivipa vaš realizuipе Strategiaكو vaš anglunisaripe pašloipe Romengo ani Republika Srbia. Ano deklarisipe phendilo kaj akava Ministribe lela napja thaj finansirinela projektja lokalno korkorodirekciengo vaš te kerenpe plajna bufljarda regulaciako thaj pedo fundo akharipe 2008. berš mukhla finansijsko vastušeа vaš ofto komune, save nakhle kotar 2008.ano 2009. berš, dji ano 2010. berš nane naxhlile finansijsko vastušeа vaš ačhavipe ano procesi keripe thaj anibe akale plajnengo. Dureder phendilo kaj Ministribe kergja „Legardutno prekal legalizacia biformalno romane bešipaske thana“ thaj kaj ano rami bukjaka verziako Nacionalno strategiako socialno bešipe ano khera thaj Akciono planesko vaš olako realizuipе, sar jekh kotar napja anglodikhlardilo anglunisaripe čhinavdipengo vaš bešipe ano khera ano talostandardjenge bešipaske thana, sar prioritetno napi lačharipe romane bešipaske thana. Ano dikhipe avutne keripasko, Ministribe phengja kaj ka lungarol te finansirinol keripe plajnengo vaš romane bešipaske thana ano 2011. berš.

Numa, napja thaj aktivipe kotar akciono plani vaš realizuipе Strategiaكو vaš anglunisaripe pašloipe Romengo Republika Sriako ano savo Ministribe djivdipasko maškaripe, rudaripe thaj thanesko planiripe legardutno napjengo siton but pobut thaj numa deklarisipe thaj keripe akale Ministribasko ani procedura sebepi tradipe biformalno bešipasko than ano Bloki 72, sikavela pedo na kobor manglape haljovipe thaj angažuipe vaš te kerelpe thaj te arakholpe čhinavdipe bešipe ano khera e Romenge, *sar ano dikhipe realizacia afirmatino napja ani akaja umal, anglunisaripe čhinavdipengo bešipasko ano biformalno bešipaske thana, adjahar ini tradipe biformalno bešipaske thana thaj integracia dizutnengo akale bešipaske thanengo.*

Ministribe vaš manuškane thaj minoritetjenge hakaja, raštarki direkcia thaj lokalno korkorodirekcia, prekal Direkcai vaš manuškane thaj minoritetjenge hakaja, sar organi direkciako ano oleste, pedo Kanuni vaš ministribjenge („Sl. glasnik RS“, gn. 16/11) kerela bukja ini bukja raštroke direkciake save maškar aver siton vaš keripe norme vaš manuškane thaj minoritetjenge hakaja, dikhlaripe kotar harmonizacia kherutne normengo e maškarmutne kontraktjenca thaj aver maškarmutno juridikake aktjenca kotar manuškane thaj minoritetjenge hakaja, pašljoipe djenutnengo nacionalno minoritetjengo save djivdinena ani teritoria Republika Sriaki thaj reslipe minoritetjenge hakaja thaj koordinacia bukjaki orgajnengi raštarka direkciaki ani umal uluvipe manuškane hakaja. Uzo odova, Strategia vaš anglunisaripe pašloipe Romengo ani Republika Srbia anglodikhlardilo semni rola thaj sama akale Ministribasko, na numa sar legardutno napjengo, već ini monitoring sar realizuinenape napja.

Aktivipe akale Ministribasko ani procedura tradipe romane familiengo kotar Bloki 72 ano Novi Beogradi, prekal keripe koordinativno funkcija ano konkretno situacia sineton na ano vakhti. Formiripe bukjaka grupako savi ka dikhlarol thaj koordinirinol buti kompetentno orgajnengo, prekal inkluzia bithagarutno sektoresko thaj dizutnengo bešipasko thanesko ani buti, sikavela angluno badžako vaš pozitivno agorisipe već but kedime problemja thaj realizuipе tradipe romane familiengo, uzo pačavipe manuškane hakaja. Numa, problemi tradipe dizutnengo kotar biformalno bešipaske thana rodela sistematikano agorisipe prekal keripe juridikako rami, ani linia

e Fundone principjenca thaj direkcijenca iklovipaske thaj tradipaske bazirimo pedo barjaripe savo kergja Specialno reporteri KN vaš adekvatno bešipe thaj aver formirime maškarmutne standardja, uzo pherdi integracia, dizutnengo djene romane nacionalne minoriteteske ano maškaripe.

Pašloipe, kišlunipe djivdipaske thaj problemi bešipasko interno našutne Romengo kotar Kosovo thaj Metohia dikhlardile prekal Strategia vaš anglunisaripe pašloipe Romengo ano **Komesarijati vaš tradime Republika Srbia** prekal umal bešipe ano khera thaj umal tradime persone. Olengi rola ano agorisipe problemjengi sitoj butfunkciengi. Agorisipe kherutne manglipengo interno našutne Romengo kotar Kosovo thaj Metohia anglodikhlardilo akciono planea ani umal činavdipe bešipaske (reso 2.4) thaj akciono planea ani umal tradime personengo (reso 4.6). Uzo akava agorisipe problemi tradime personengo astardo sito ini Nacionalno strategija vaš agorisipe problemja tradime thaj interno našutne persone savi lelili 2002. berš jase 2011. berš.

Interno našutne persone kotar Kosovo thaj Metohia save djivdinena ano Bloki 72 ano Novi Beogradi, ini kaj uzo sa strategiake dokumentja, palo but beršengo bešipe ano akava bešipasko than, sine mukhle korkore peske, bi devipe alternativa vaš daj aver bešipe thaj šajipe agorisipe problemi bešipe ano khera. Palo inicirimi procedura tradipe romane familiengo kotar Bloki 72 ano Novi Beogradi, Komesariati vaš tradime dengja interno našutne Romenge bešipe ano kolektivno centrija, kolektivno centri ano Gamzigradeski Banja thaj kolektivno centri ano Kragujevaceski Rača.

Baš akava sine jekh kotar verifikacia impresiako savo lelape kana dikhlarelape tradipe biformalno bešipaske thanengo – kaj phanglipe thaj ačhavipe kolektivno centrijengo kerdilo bisebepesko, pedo fundo birealno logaripe situaciako thaj bialternativno agorisipe vaš persone save nanolen nisavo bešipe, majangle pedo fundo faktesko kaj pana but baro gendo interno našutne personengo na nolen agorisimo pučipe bešipe ano khera.

Kanunea vaš lokalno korkorodirekcia („Sl. glasnik RS“, 129/07), sar hanigaki kompetencia lokalno korkorodirekciako anglodikhlardilo te keren bajo vaš reslipe, uluvipe thaj anglunisaripe manuškane hakaja thaj individualno thaj kolektivno hakaja djenengo nacionalno minoritetjengo thaj etnikake grupjengo (djeno 20. paragraf 1. punkti 32). Akaja djenutni kanuneski inkorporirimi sitoj ini ano Statuti Diz Beogradeski thaj Statuti Dizaka komunako Novi Beograd. Ani situacija tradipe romano bešipasko than ano Bloki 72 ano Novi Beogradi, Diz Beogradi thaj Dizaki komuna Novi Beograd nane lele napja vaš te arakholpe uluvipe manuškane thaj minoritetjenge hakaja dizutnengo biformalno bešipasko than ano Bloki 72 ano Novi Beogradi ani situacija olengo tradipasko thaj na čingja phagipe hakaja dizutnengo.

Problemi tradipe biformalno (bihigijenake) bešipaske thana, savea e raštra maladinelape thaj savea ano avutno vakthi ka maladinolpe sito but pokompleksno, vaš odova so na egzistirinela zoralo mehanizmi thaj poangle formirimi procedura thaj regule tradipaske. Vaš odova so semnipe agorisipe problemi tradipasko, sar kotar pozicia uluvipe manuškane hakaja, adjahar ini kotar pozicia lelutne obligacie raštrake, musaj poangle te zorakharolpe plani, uzo napja vaš cidipe strukturalno čorolipe Romengo thaj olenge pherdi socialno, ekonomikani thaj amalikani integracia.

Problemi poulavdipe dikholape ani **Diz Beogradi**, vaš odova so si baro gendo biformalno bešipaske thana, savenge tradipe ini dji akana zumavinde pačiv, soske legardile uzo pana potikno institucionalno dikhlaripe. Numa, kana tradisalo beogradesko romano bešipasko than tali phurt „Gazela“ lačhardilo minimalno, hema biformalno, standardi savo manglape te astarolpe kana kerelape sakova aver tradipe sar ini te arakhelpe šajipe vaš olesko anglunisaripe.

Ilo integraciako Romengo, anglodikhlarido strategiake dokumentjenca Republika Srbiake sito ano odova te činenpe sebebja struktruno čorolipaske thaj te arakhenpe činavdipe kaj majčorole djenutne akala kupatnako resena šajipe kaj para bukja arakhena odoja minimalno personeski thaj

familiaki egzistencija thaj siguripe. Natura strukturano čorolipaski sito adjahar kaj nane šajipe bi institucionalno ažutipe thaj amalikano solidaripe te astarenpe rezultatja vaš olesko eliminišipe thaj cidipe olenge konsekvencengo. Vaš odova raštra anela ulavde napja thaj dikhlarela olengo realizuipe, planirinela olen, ulavela finansijsko vastuše, dela te len kotor so pobaro akterjengo ano olengi realizacia. Te sine kaj napja siton parcijalno, bisistematikane thaj na legarenape ano interesi dizutnengo palem sito lafi kotar investicia savi na ka del pherdo rezultati thaj sikavela jekh bilači direkcija.

Vaš sa odova so angle phendilo, Uluvutno dizutnengo bičhalela propozalo kompetentno orgajnenge save na siton numa pedo tradipe bešipasko than kotar Bloki 72 ano Novi Beogradi već rodela kotar kompetentno raštrake orgajna te len napja thaj aktivipe vaš te kerolpe prevencija problemjengi vaš avutne tradipe thaj te lačharolpe standardja save dena te reselpe hakaja pedo jekha-jekh šajipe thaj eliminišipe strukturno čorolipe, jase integracija čorolikani Romengo.

Pedo fudno akale zorakharde faktjengo thaj situaciengo, Uluvutno dizutnengo zorakhargja minusja ani buti ano kompetentno orgajna pedi škodra reslpe hakaja dizutnengi vaš savo, ano jekh avazipe djeno 31. paragrafi 2. Kanuni vaš Uluvutno dizutnengo, bičhalgja propozali vaš te cidenpe dikhlardutne minusja ani buti, sar ini ano reso anglunisaripe bukajko orgajnengo direkciake thaj činavipe adjahar minusja ani buti ano avutno vakhti.

JAVERUTNO ULUVUTNO DIZUTNENGO

dr Goran Bašić

Te delpe:

- Ministribe vaš manuškane thaj minoritetjenge hakaja, raštraki direkcija thaj lokalno korkoro direkcija
- Ministribe vaš djivodipasko maškaripe, rudaripe thaj thanesko planiripe,
- Komesariati vaš tradimenge Republika Srbiako,
- Dizaki direkcija diz Beogradi,
- Dizaki komuna Novi Beogradi,
- BThO „Praxis“, vaš informacia,
- Indjinerjenga direkciake Srbije, vaš informacia,
- dizutnenge bešipasko than ano Bloki 72 ano Novi Beogradi, vaš informacia,
- ano akti predmetesko